

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ŚLĄSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
OKRĘGOWA RADA IZBY

Katowice, dnia 12 października 2023 roku

I. dz. 428/SLOR/2023

Kol. Krzysztof Nowak, Architekt IARP
Sekretarz Krajowej Izby Architektów RP

Kol. Bartosz Bojarowicz, Architekt IARP
Przewodniczący Zespołu ds. KEZA przy KRIA

izba@izbaarchitektow.pl

Szanowni Koledzy,

Rada Śląskiej Okręgowej Izby Architektów RP w porozumieniu z OROZ SLOIA RP, Przewodniczącą OSD SLOIA RP, po uważnym zapoznaniu się z przesłanymi materiałami dotyczącymi prac nad nowelizacją KEZA wraz z artykułami, które ukazały się w numerze 90 Zawodu Architekt, jak również uwagami dotyczącymi obecnej jak nowelizowanej treści KEZA, jakie kierują do Izby jej członkowie, sformułowała następujące uwagi:

- Warto na wstępie przypomnieć, czym winien być kodeks etyczny w tym nasz KEZA – przedstawia on zbiory ustaleń wewnętrznych i wskazania przepisów prawa oraz norm moralnych, które jako społecznie uznane i praktykowane, ze względu na specyfikę danej organizacji, mogą być przydatne w określeniu jej prawidłowego funkcjonowania. Naszym zdaniem w obecnych pracach nad nowelizacją KEZA, jak również wobec dynamicznie zmieniających się warunków wykonywania zawodu architekta, pominięto tę naczelną zasadę i bez koniecznej refleksji przystąpiono do procedowania szczegółowych zmian, które nie wnoszą oczekiwanych i potrzebnych zmian w tak ważnym dla architektów i społeczeństwa dokumencie.
- Mimo deklaracji, że cyt. *„Regulacje mają wskazywać właściwą postawę członka Izby Architektów RP przede wszystkim w trakcie wykonywania czynności zawodowych, a co za tym idzie – służyć obiektywnej ocenie jego działania, której skutkiem może być zarówno ukaranie architekta, jak i (co należy mocno podkreślić) jego obrona lub ochrona przed niesłusznym oskarżeniem”*, wskazującej na konieczność całościowej analizy KEZA podjęto wybiórcze działania, mające na celu cyt. *„aby propozycje zmian w precyzyjny sposób odnosiły się do tych spraw, które zostały pominięte lub niewłaściwie ujęte w obowiązującym Kodeksie”*.
- Potrzeba unormowania bieżących problemów jakim są „podpisywacze”, lekceważenie działań rzeczników odpowiedzialności zawodowej, lekceważenie obowiązków przez członków organów etc. spowodowały, że unormowanie doraźnych – niewątpliwie istotnych lecz nie jedynych – problemów przesłoniły konieczne, nie tylko szersze, ale całościowe spojrzenie na istotę i znaczenie KEZA i jego przydatności do obecnych i przyszłych warunków wykonywania zawodu architekta.
- Ta doraźność znalazła odzwierciedlenie na ostatnim Krajowym Zjeździe IARP w czerwcu bieżącego roku, na którym poddano głosowaniu separowane zmiany w KEZA, które były wynikiem propozycji częściowych prac Zespołu, a nie pracy nad całością problematyki KEZA.

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ŚLĄSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
OKRĘGOWA RADA IZBY

Takie stanowienie, istotnego wewnętrznego prawa jakim jest i powinien być KEZA, nie rokuje dobrych efektów, a wręcz przeciwnie. Bez skonstruowania jednolitego tekstu oraz przeanalizowania jego skutków, doraźne zmiany tylko pogłębią obecne problemy ze stosowaniem i respektowaniem KEZA. Co istotne, a nawet niedopuszczalne w rozumieniu stanowienia prawa, które będzie decydowało o wykonywaniu zawodu przez architektów, jest uznanie propozycji zespołu i zjazdu, iż dopiero cyt. (...) *Po kilku latach stosowania zmienionego KEZA utrwali się zapewne linia orzecznictwa i będzie można ocenić, czy i w jaki sposób poprawki wpłynęły na wizerunek i etos członka Izby Architektów RP, a także każdego architekta.* Tak rozumiane ustanawianie i sprawdzanie właściwości prawa poprzez orzecznictwo a nie jednoznacznie formułowany przepis zaprzecza nie tylko zasadom tworzenia prawa, ale przede wszystkim ochronie interesów zawodowych osób, dla których prawo to jest stanowione.

- Można odnieść wrażenie, że prace nad obecną nowelizacją podporządkowane zostały postulatowi zwiększenia skuteczności rzeczników odpowiedzialności zawodowej i pracom sądów dyscyplinarnych, zupełnie pomijając a nawet marginalizując realne problemy z jakimi zmagają się architekci na co dzień, a które to Kodeks powinien jednoznacznie i bez "utrwalania orzecznictwa" określać. Jest to pogląd jednostronny o charakterze instrumentalnym, powodujący wybiórcze spojrzenie na obecny Kodeks Etyki Zawodowej kosztem tych, których dotyczy.
- Szczególne wątpliwości budzi wprowadzenie Zasady nr 5 – Zobowiązania wobec Izby Architektów RP i jej organów. Zgodnie z ustawowymi i statutowymi regulacjami ocena poszczególnych organów kolegialnych IARP należy do komisji rewizyjnych oraz zjazdów zatwierdzających sprawozdania i udzielających absolutorium. Również, zgodnie z ustawą, zjazd okręgowy ma prawo odwoływać członków organów przed upływem kadencji. Rozszerzenie tych uprawnień na rzeczników odpowiedzialności zawodowej i sądy dyscyplinarne w formie prezentowanej w nowelizacji KEZA jest nieuprawnione i trudno znaleźć uzasadnienie dla takich propozycji. Ponadto, już obecnie pojawiają się skargi do rzeczników odpowiedzialności zawodowej na członków sądów dyscyplinarnych, w przypadku niekorzystnych dla obwinionych orzeczeń. Wprowadzenie tej zasady może spowodować lawinę skarg na członków organów skierowywanych do rzeczników odpowiedzialności zawodowej, a tym samym prowadzić do paraliżu pracy organów Izby. Naszym zdaniem KEZA powinna jednoznacznie określać, iż czynności wykonywane w ramach powierzonej funkcji (nie dotyczy to przekroczenia uprawnień, czy spraw o charakterze kryminalnym) nie są równoważne z działaniami wykonywanymi indywidualnie w ramach zawodu architekta – członka Izby, które są przedmiotem zainteresowania OROZ i OSD i nie powinny podlegać indywidualnemu zaskarżeniu. W szczególności Kodeks Etyki nie powinien zawierać żadnych postanowień, które stanowiłyby podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej w związku z pełnionymi funkcjami orzecznictwymi.
- Wprowadzenie w ramach Zasady 5 reguły 5.8 godzi w prawo do krytyki i wolności słowa. Przyznanie w praktyce roli „cenzora” rzecznikom odpowiedzialności zawodowej i sądom dyscyplinarnym, oceniającym „rzetelność i zweryfikowanie informacji” jest zupełnie nieuprawnione i wykracza poza ich kompetencje, stwarzając pole do swobodnych interpretacji.
- Konieczne jest zatem wypracowanie tekstu jednolitego, a następnie dyskusja środowiskowa i jego bardzo staranna weryfikacja pod kątem prawnym, przez profesjonalną obsługę prawną, a nawet specjalistów w zakresie norm etycznych i ich stanowienia. Dyskusja nad

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ŚLĄSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
OKRĘGOWA RADA IZBY

poszczególnymi zapisami zmian do KEZA jest błędna i prowadzi do powstania nie tylko niespójnego wewnętrznie dokumentu, ale również treści norm, których rozumienie ma być wynikiem ugruntowania orzecznictwa czyli interpretacji a nie jednoznacznego przekazu normy moralnej i etycznej.

Rada Śląskiej Okręgowej Izby Architektów RP nie ocenia pozytywnie dotychczasowych prac i ich efektów nad zmianami w KEZA, wyrażając jednocześnie w imieniu własnym oraz członków SLOIA RP obawy, że wysiłek Koleżanek i Kolegów pracujących w ramach Zespołu ds. KEZA nie przyniesie spodziewanych rezultatów, a wynik końcowy ich prac zrodzi jeszcze więcej niż dotychczas wątpliwości prawnych i faktycznych, godząc w sens tak tworzonego prawa.

Jednocześnie przekazujemy szczegółowe uwagi, jakie wpłynęły do Śląskiej Okręgowej Izby Architektów RP w ramach konsultacji prac nad KEZA.

Z koleżeńskim pozdrowieniem
za Radę SLOIA RP

Piotr Średniawa, Architekt IARP
Przewodniczący Rady SLOIA RP

Anita Langer, Architekt IARP
Sekretarz Rady SLOIA RP